

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-2

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Litovel, Masarykova ulice. Keramická plastika koníčka (obr. 67, str. 282).
Litovel, Masarykova Street. Ceramic sculpture of a horse (Fig. 67, Pg. 282).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

loží, se podařilo získat pět dendrochronologických dat, které datují výstavbu inkriminovaného úseku hradištské pevnosti do poslední dekády 17. století.

Jaroslav Bartík, Tomáš Chrástek

Resumé

Uherské Hradiště (Uherské Hradiště District), Kollárova Street, Hradební Street. Modern Ages. Baroque fortification. Rescue excavation.

UHERSKÝ BROD (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Ulice Hradištská. Vrcholný středověk. Město. Záchraný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu na ulici Hradištská č. p. 9 v Uherském Brodě se podařilo v letech 2017–2018 odhalit unikátní archeologickou situaci, dokumentující stavební vývoj vrcholně středověké parcely. Její jedinečnost tkví především v tom, že vyjma objektu 505 a zdemolovaného sklepa v jihovýchodní části plochy se dochoval středověký terén bez rozsáhlejších poškození z novověku či moderní doby.

Celkem bylo zdokumentováno 7 zahloubených objektů, z nichž v pěti případech se prokazatelně jednalo o suterény nadzemních staveb. Tyto domy byly převážně dřevo-hliněného charakteru; jak však dokládají nálezy fragmentů malty, omítek a kamenů ve výplních objektů, mohly mít některé z nich zděné podezdívky či jiné konstrukční prvky již z kamenného zdiva. Přesnější představu o jednotlivých druzích dřevěných

Obr. 90. Uherský Brod (okr. Uherské Hradiště). Pohled na objekt 502 po exkavaci.

Fig. 90. Uherský Brod (Uherské Hradiště District). View of the feature 502 after excavation.

konstrukcí si budeme moci udělat až po komplexní analýze mazanice a zejména fragmentů s otisky vypálených konstrukčních prvků. Některé ze suterénů mohly mít také střechu z pálené střešní krytiny, jak ukazují nálezy prežů z objektu 504. Na další prvek spojený s domy ukazují nálezy fragmentů kachlů, ze kterých bývala složena celá kamna, jakožto hlavní prostředek vytápění obytných prostor. Nálezová situace z objektu 502 pak dovoluje předpokládat ještě existenci krbu v nadzemní části této stavby.

Zadní, resp. severní část parcely, kde se ve vrcholném středověku zřejmě nacházelo hospodářské zázemí, nebyla zkoumána, jelikož zde stavba nezasahovala hlouběji do terénu. Z chronologického hlediska se podařilo doložit vývoj osídlení od 2. poloviny 13. století (tedy od doby lokace města) až do poslední třetiny 15 století. K novověkým aktivitám na parcele mohl být přiřazen pouze objekt 505, který obsahoval materiál ze 17.–18. století.

Z předběžné analýzy horizontální stratigrafie vyplývá, že zástavba se v průběhu času přesouvala směrem od středu parcely k uliční čáře, tzn. od severu k jihu. Četné superpozice ukazují, že docházelo také k posunu v ose východ–západ, kdy objekty situované více na západ jsou mladší. Je možné, že z pohledu tehdejší středověké parcelace byly částečně prozkoumány přední partie dvou parcel, nikoli jen jedné. K první by mohl náležet nejstarší objekt 504 a další zahloubené suterény 502–500 (obr. 90). Ke druhé by pak náležel objekt 506, přičemž zástavba se mohla vyvíjet podobně, avšak zrcadlově od západu k východu. To ovšem nelze ověřit, jelikož přední část této parcely je zničena již několikrát výše zmíněným sklepem a také podsklepenou sousední budovou č. p. 10. Konstrukčně se od sebe jednotlivé suterény odlišují. Více či méně každý je svým provedením jedinečný. Odlišnosti můžeme spatřovat v rozměrech, orientaci, umístění vstupního schodiště či provedení vnitřní konstrukce. Jistou chronologickou strukturu lze vysledovat u orientace vstupu. Zatímco starší suterény (504, 506 a zřejmě i 503) mají vstupní schodiště situované na jižní, eventuálně východní straně (502), objekty označené jako mladší (500, 501) mají vstupy orientované k severu.

Důležitými poznatky pro poznání středověkého vývoje Uherského Brodu je zjištění, že dva z objektů (500, 502) prokazatelně zanikly v důsledku požáru. Do budoucna bude nutné provést podrobnou analýzu získaného archeologického materiálu a pokusit se tyto dva zánikové horizonty blíže chronologicky ukotvit a propojit s dostupnými písemnými prameny, resp. historickými daty.

Záchraný archeologický výzkum na ulici Hradištská č. p. 9 v Uherském Brodě přinesl mnoho nových poznatků, které přispívají k pochopení mechanismu urbanizace ve vrcholně středověkých městech. Velké

množství získaných nálezů navíc napomůže k dalšímu rozšíření našeho poznání o materiální kultuře v prostředí vrcholně středověkých měst, resp. v měšťanském prostředí na jihovýchodní Moravě.

Jaroslav Bartík, Tomáš Chrástek

Resumé

Uherský Brod (Uherské Hradiště District), Hradišská Street. Middle Ages. Town. Rescue excavation.

UHŘICE (K. Ú. UHŘICE U KYJOVA, OKR. HODONÍN)

„Čtvrtky za kostelem“. Novověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

*Poloha naleziště: v souřadnicovém systému S-JTSK se nachází v okolí bodu o souřadnicích:
X = 1179622.15; a Y = 575313.35.*

Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., provedl v roce 2018 v polní trati „Čtvrtky za kostelem“, na svahu u západního okraje intravilánu obce Uhřice, záchranný výzkum v souvislosti se stavbou technické infrastruktury pro budoucí výstavbu rodinných domů. Na poměrně příkrém návrší nad současnou zástavbou bylo prozkoumáno celkem 11 sídlištních objektů. Kromě odkrytí jedné halštatské zemnice a několika dalších pravěkých objektů (viz kapitola Doba železná) zde byla plošně zdokumentována archeologická situace šesti menších novověkých objektů nacházejících se v prostoru staré úvozové cesty pod současným kostelem.

Marek Lečbych

Resumé

Uhřice (Uhřice u Kyjova cadastre, Hodonín District), „Čtvrtky za kostelem“. Six features of sub-recent origin were excavated during a rescue excavation in 2018.

VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ (K. Ú. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ-MĚSTO, OKR. VSETÍN)

Intravilán. Raný novověk. Město, náměstí, měšťanský dům. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: 49°28'17.695"N, 17°58'15.427"E

Při stavebních úpravách historického domu (Náměstí č. p. 5/3) na valašskomeziříčském náměstí byl pro potřeby kavárny rekonstruován původní malo-

vaný dřevěný strop. Ve stavebním zásypu, kterým byly vyplněny jednotlivé bloky stropu, byly nalezeny i fragmenty keramiky a útržky mečů. Díky záznamu o velkém požáru města v roce 1607, po kterém proběhla rekonstrukce domu, je možné tento malý soubor přesně datovat.

Mechy, které sloužily k vyplnění mezer, jsou již zkoumány bryologem, který určí jejich druhovou skladbu, čímž získáme informace o klimatu na Valašsku na začátku 17. století.

Samuel Španihel

Resumé

Valašské Meziříčí (Kat. Valašské Meziříčí-město, Bez. Vsetín). Neuzeit. Stadt, Platz, Bürgerhaus. Rettungsgrabung.

VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ (K. Ú. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ-MĚSTO, OKR. VSETÍN)

Intravilán. Raný novověk. Město, hřbitov, kostel. Kulturní památka. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: 49°28'14.545"N, 17°57'55.323"E

V rámci rekonstrukce původně hřbitovního kostela sv. Trojice ve Valašském Meziříčí (dnes odsvěcen, objekt slouží jako muzejní lapidárium) probíhá přirozeně i archeologický výzkum. V roce 2018, tedy během první stavební etapy, jsme dokumentovali základy kostela a také vyvezenou suť. Bohužel kromě několika fragmentů novověké keramiky neobsahoval stavební odpad žádné hodnotnější nálezy. Zajímavějším počinem bylo odkrývání základového dřevěného soklu, na kterém stojí samotná dřevěná konstrukce. Sokl nebyl vůbec kladen po celém obvodu stavby, ale jen v místech předpokládaného největšího zatížení, a navíc ve velmi úsporné velikosti (nároží, hlavní a boční vchod, místa napojení na zděnou část chrámu – presbytář). Doloženy byly dva typy soklů; první tvořily jenom nasucho kladené kameny, druhý už měl kameny provázané maltou.

Během druhé stavební etapy, která proběhne v roce 2019, bude vybudováno zázemí pro návštěvníky areálu hřbitova.

Samuel Španihel

Resumé

Valašské Meziříčí (Kat. Valašské Meziříčí-město, Bez. Vsetín). Neuzeit. Stadt. Kirche. Rettungsgrabung.